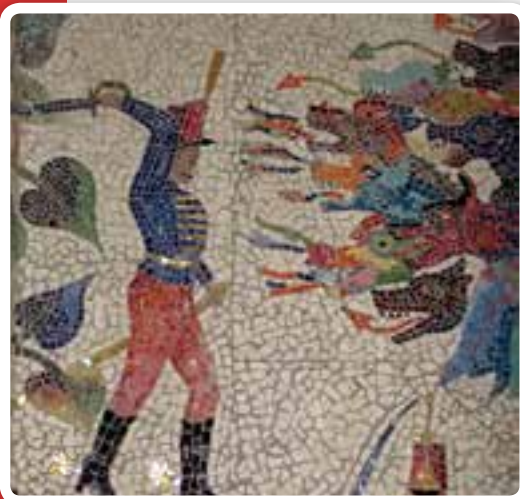

ÖLRE, BOTRA VAGY KARDRA?

-Mire menjünk? Öltre, botra vagy kardra? – kérdezi a hétfejű sárkány Király Kis Miklóstól, mielőtt az ezüst-hídon megívánának.

– Kutya szokott öltre, kondás botra, vitéz pedig kardra! – feleli Miklós, és kardra mennek, más mesében pedig birokra. És a hős mindig legyőzi a sárkányt.

Bár sárkány vagyok én is, földhöz ne vágjatok, legények! Nem vagyok az ellenségetek, de azért megbirkózhatunk, csak úgy játékból, sportból. S mielőtt a felnőttek kétségbe esnének, hogy verekedésre biztatlak, hadd meséljem el, hogy a Jóisten nem véletlenül teremtette

erősebbre, izmosabbra a férfit és a legtöbb állatfajnál az apaállatot. Az ő feladatuk ugyanis a család, néhol az egész közösség védelme, a táplálék megszerzése. Ezt a törvényt az állatok ösztönösen követik, fiaikat arra nevelik, hogy betölthessék természet-szabta szerepüket. Az ép lelkű, egészséges társadalmakban az ember is tiszteli e törvényt: minden nehézséget leküzdő, övéit megvédeni, ellátni képes harcossá neveli fiait. Nem gyilkos támadóvá, hanem győztes védővé.

Épp ez a baj a modern háborús játékokkal, filmekkel: ahelyett, hogy hőssé nemesítenének, gyilkossá vadítanak. Számítógépen vagy az igazihoz „megszólalásig” hasonlító műanyag fegyverekkel valójában tömegmészárláshoz szoktatnak. Erre én is azt mondom: borzasztó. De a kegyetlenség nem attól tűnik el világunkból, hogy a fiúkat se gerince, se páncélja puhányokká neveljük.

A régiek ezt is jobban tudták, mint mi. A hősiesség titkát mesékbe rejtették. Olvassátok varázsmeséinket: Király Kis Miklós vagy János vitéz lesz belőletek is, ha kiálljátok a próbát, ha vállaljátok az áldozatot, a küzdelmet, ha szívetek jó és igaz.

Hallgatta az öregek meséjét a tűz köré gyűlt család, a fonó, a kukoricafosztó apraja-nagyja, s nemcsak a rőzselángtól pirult ki a legénykéek arca: képzeletben a vitézség iskoláját járták. Ez volt az „elméleti oktatás”. Hát a gyakorlat?

Lovasíjász őseink attól voltak legyőzhetetlenek, hogy a kisleányok szinte hamarabb tanultak meg lovagolni, mint járni. Botparipán, juh-, szamár, majd lóháton nyargaltak, ijaztak, vívtak, célba dobtak. Felnőtt korukra szinte összeforrtak paripájukkal, vágóban is hajszálpontosan céloztak. A legeltetni,

fürösztetni rájuk bízott lovakon még nemrégiben is a legtöbb falusi legényke megtanult lovagolni. Te ültél már lóháton?

Júniusban a régi magyar falu gyermekjátékairól meséltem. Hajdan a fiúk és a lányok nem együtt és nem ugyanazt játszották, hiszen különbözött az életszerep, amire játékuikkal felkészültek. A legénykéek erejüket, ügyességüket, a csapatban való küzdelem képességét fejlesztették. Birkóztak, versenyt futottak, árkot ugrottak, kavicsal, hóval, sárral, vackorral, bottal célba dobtak. Játékfegyvereiket (fakardot, íjat, kopját, parittyát, ostort, napraforgó-pajzsot) maguk készítették, és mesterien forgatták. A legerősebbet, legügyesebbet tisztelték, vezérnek választották, de csapatukat nem az ököljog, hanem a mesékből tanult vitézi szabályok és jó esetben a felnőttek példája igazgatta: a becsület, a bajtársiasság, a gyengék segítése, a gonoszság megbüntetése.

Közületek sokan cselgáncsoznak, karatézna, és nincs olyan fiú, aki ne csodálná a japán szamurájokat, a keleti harcművészetet. De ki hallott a magyar harcművészetéről? Pedig létezett, és évezredek át naggyá tett minket katonai tudásunk, fegyelmünk és erkölcsünk. Atila hunjai, a szkíták, a párthusok, Árpád magyarjai, Mátyás serege, Bocskai hajdúi, Rákóczi kurucjai, a határőr székelyek, Kossuth huszárjai más fegyverekkel, más vértzetben de egyforma igazságszeretettel, hősiességgel, bátor elszánt-sággal arattak fényes győzelmeket. Miért tanulunk mégis többet a vereségeinkről?

Megígérem nektek, hogy külön sorozatot szentelek győztes csatáinknak.

Addig is tanuljatok meg egy szót: baranta. Ez a húsz éve alakult harcművészeti mozgalom a régi magyar harci tudást, magatartást és erkölcsöt igyekszik feleleveníteni és népszerűsíteni. Test és lélek edzésére egyaránt hangsúlyt fektet, a birkózás, a bottal, szablyával, fokossal, ostorral való bajvívás, a lovas és gyalogos képességek kialakítása mellett fejleszti a csapatszellemet, az önfelegyet, az akaraterőt.

A harc célja, fegyvere koronként változik, de a férfinépnek vérében van ez a feladat. Fiúk, ne feledjétek: a verekedés düh és bosszú, bántás és fájdalom. A birkózás, a párbaj erőtök becsületes összemérése. A verekedés megaláz, az igazságos küzdelem hőssé emel. Te melyiket választod?

Zsigmond Emese

A kicsikót még a legvásottabb fiúk sem lovagolták meg. Miért?

Mit jelent a betyárbecsület, a huszárvirtus, a magyar igazság?

Júniusi megfejtések: Népi fiújátékok: Adj, király, katonát, Ki népei vagytok, méta, pittyezés, birkózás. Lányjátékok: Bújj, bújj, zöld ág, Ánt-tán, titijom, Hol jársz, hol kelsz, Szent Erzsébet asszony, Csön-csön, gyűrű. Nyertesek: Benkő Zsolt, László Tamara, Nyáguj Kincső, Székelyszáldobos.

